

VELETRŽNÍ LISTY

21. SVĚT KNIHY PRAHA
mezinárodní knižní veletrh a literární festival

2015 NEDĚLE 17. 5.

Nenechat si vzít vlastní jazyk aneb tři dámy v exilu

V rámci letošního veletržního tématu o české literární diaspoře, proběhla v sobotu dopoledne beseda s třemi významnými osobnostmi naší kultury s dlouhodobou exilovou zkušeností. Moderátorka Milena Štráfěldová, která se v Českém rozhlase soustavně zabývá životem krajanů v zahraničí, uvítala operní pěvkyni SOŇU ČERVENOU, redaktorku a publicistku JIŘINU RYBÁČKOVOU a spisovatelku IVU PROCHÁZKOVOU.

V úvodu rozpravy dámy vzpomněly na okolnosti, které je přiměly opustit rodnou zemi. „Věděla jsem, že tou zdí zazdí mou touhu po zpívání,“ popsala Soňa Červená svůj dramatický odchod v roce 1962 posledním průchodem z rozděleného Berlína. „Vzala jsem kabelku, sedla do auta, a aby to nebylo nápadné, nesebala si nic kromě jediné knížky – Chrám a tvrz od Pavla Eisnera. A s ní těch čtyřicet let přežila. Jiřina Rybáčková s manželem odešla přes Francii do Spojených států a ze sedmi dolarů, které měli při zaoceánském letu v kapse, padly tři na jeho oslavu. Iva Procházková, dcera známého a režimem zavrženého spisovatele Jana Procházky, vzdala svůj boj se systémem v roce 1983, kdy s rodinou odešla nejprve do Rakouska, aby se posléze usadili v Německu. Zajímavé byly poznatky všech dam se sžíváním se s novým prostředím. Jiřina Rybáčková vy-

právěla o společnosti několika českých přátel v New Jersey, kteří se scházeli nad řízkou a svíčkou a uchovávali si svou čistou češtinu. Naproti tomu na minimální kontakty s českou komunitou jako takovou neměla příliš pozitivní vzpomínky. Iva Procházková se postupem času snažila co nejvíce zdokonalit v němčině, aby své knížky psané v rodném jazyce mohla sama překládat a zachovala nejen jejich význam ale i ducha a rytmus jazyka. Svě prožitky s přechodem do nového prostředí zachytila postupně ve třech novelách. První

napsané ještě v Československu, druhé v Rakousku, třetí v Německu, které posléze vydala ve společné knize Penzion na rozcestí. Léta strávená v emigraci ještě utužila už tak silný vztah pěvkyně Soni Červené k rodné řeči. „Řekla jsem si, že když už mi všechno vzali, nenechám si vzít svůj jazyk.“ Soňa Červená v exilu nejen četla a překládala, ale učila zahraniční operní umělce zpívat česky, a má tak krom jiného lví podíl na tom, že například Janáčkova díla znějí na pódiích světových operních domů ve skladatelově mateřštině. IK

Psaní mi připomíná jazzovou skladbu

V sobotu hned po ránu zavítal mezi veletržní návštěvníky úspěšný švédský herec, dramatik, režisér a spisovatel JONAS KARLSSON. Krátké zdržení způsobilo, že už cestou kolem stánků musel rozdat mnoho autogramů, což svědčí, že i české převážně do sebe zahledené publikum si tohoto švédského talentu všimlo.

Jako herec je ve Švédsku znám už 20 let. Má za sebou řadu divadelních i filmových rolí, včetně těch vysněných jako například Richard III. Když začal se psaním, editoři alibisticky zmiňovali, že autorem je herec Jonas Karlsson. Nyní si jeho psaní už získalo takový věhlas, že to není třeba zdůrazňovat. Literárním světem byl přijat mezi čistokrevné spisovatele. To ovšem znamená, že žije pod dvěma identitami – Jonas Karlsson, herec a Jonas Karlsson spisovatel.

Jak se k psaní dostal? Autor to na besedě se čtenáři popsal sám. „Psal jsem už v dětství. Nejdříve deníky, komiksy, pak krátké dobrodružné příběhy. Ale mé opravdové psaní začalo na divadle. Při zkouškách jsem často začínal být kritický k textům. Občas mi přišlo, že nějaká scéna měla být trochu jinak, například že by se to mohlo trochu krátit. Pak jsem si říkal, proč to tedy nenapiš sám, když jsem tak chytrý. Zkusil jsem to. Začal jsem psát divadelní hry. Jenže i to mi bylo málo. Jak víte, divadelní hra je jenom sled přímých řečí a mě začalo bavit dovídat se o postavách něco více. Založil

jsem si druhý soubor a souběžně s psaním divadelní hry jsem si vedle psal drobné poznámky o postavách. Časem to bobtnalo. Nakonec jsem se přistihl, že více času trávím ve vedlejším souboru než v tom hlavním, kde vznikala divadelní hra. Tak jsem se dostal k psaní povídek a novel.“

Do češtiny byla přeložena jedna z jeho posledních novel *Místnost* - mnohoznačná poněkud absurdní modelová situace s výraznou rovinou humoru. Nám Čechům jistě bude sympatická určitá moderně pojatá návaznost na dílo Franze Kafky. Na dotaz, jak Jonas píše, odpověděl: „Vyjdu vždy z nějaké drobnosti, často z útržku nějakého hovoru. Inspiruje mě to, rozvíjím to. Často se při psaní dostanu úplně někam jinam, než jsem původně očekával. Psaní je pro mě jako komponování jazzové skladby. Dopředu se nedá odhadnout, jak se text bude vyvíjet.“ Na otázku, proč se věnuje kratším útvarům – povídkám a novelám – a ne románům, zareagoval ve shodě formy a obsahu: „Zbožnuji krátká vyprávění.“

RaŠ

Ženský román v Egyptě

Pro nás středoevropany je egyptský román téměř exotickým pojmem. Literární hranice mezi našimi světy letos alespoň trochu nabourala účast Egypta v roli hlavního hosta veletrhu. Čeští čtenáři díky tomu mohli nahlédnout do egyptské literární kuchyně a setkat se s některými autory.

Zajímavé setkání proběhlo v sobotu před polednem, kdy s návštěvníky veletrhu diskutovala mladá spisovatelka a žurnalistka **MAN-SÚRA IZZ AD-DÍN**, jedna z mála egyptských románových autorek. Vzhledem ke kulturním a náboženským odlišnostem musejí písařky ženy v Egyptě překonávat jisté bariéry, bourat tabu a překračovat zažitá společenská klíše. „Ženy se na literárním poli začaly výrazněji prosazovat až v 90. letech minulého století. Vznikaly noviny a časopisy, v nichž ženy hrály hlavní roli, a více autorek se pustilo do románového psaní,“ říká Mansúra Izz ad-Dín. Egyptské au-

torky často popisují dění kolem sebe, do něhož promítají problémy ve společnosti, jako například sexuální obtěžování nebo podceňování žen. „Stále se setkáváme s tím, že autorky musejí publikovat pod pseudonymy, aby nepošpinily rodinnou čest. Tato tabu chceme

bořit, snažíme se s okolím vést dialog. Chceme dosáhnout toho, aby byl důležitější text, jeho kvalita a sdělení, než to, kdo ho píše, zda žena nebo muž,“ uzavřela zajímavou mezikulturní debatu Mansúra Izz ad-Dín.

JaM

HOVORY NAD FOTOGRAFIEMI

Spisovatel **JÁCHYM TOPOL** a fotografové **GABINA FÁROVÁ** a **PAVEL HROCH** se sešli, aby promluvili o svých nejnovějších počinech i o respektu jednoho k druhému.

Nebylo náhodou, že se sešli právě tito tři. Oběma fotografům k jejich autorským knihám napsal doprovodný text právě Topol. Gabina Fárová představila knihu fotografií nazvanou *Manévry*, na nichž jsou dominantní malí vojáci, takoví, jaké zná z dětství snad každý kluk. Postavila je na neobvyklá místa, do nečekaných situací. K tomu přidala krásné modelky a zajímavé, možná i trochu výstřední fotografie byly na světě. „Když jsem k těmto snímkům měl psát text, často jsem se nechal krásou modelek, i celého snímku úplně unést,“ přiznal se Jáchym Topol, jehož slova v knize jsou stejně snová jako fotografie samotné. „V každém ty fotky evokují něco jiného a tak je to správně,“ vítala jeho pocity fotografka. Oproti jejím někdy až romanticky stylizovaným fotografiím jsou snímky Pavla Hrocha syrové a vojáci až děsivě skuteční. Zachytil na nich totiž atmosféru sametové revoluce. „Zatímco Gabina situace, které fotí, vytváří, já je zachycuji tak, jak se kolem mě dějí,“ vysvětluje rozdíl mezi svou tvorbou a tvorbou své kolegyně. „Tyhle fotky ležely v šuplíku a teprve teď přišel jejich čas. Fotil jsem je ještě jako student,“ dodal Pavel Hroch, který se i dnes věnuje převážně reportážní fotografii. „Každý fotíte jiné věci a jiným stylem. Myslím, že bych poznal vaše snímky, i kdybyste oba fotili to samé. Máte svůj rukopis, jste jedineční,“ složil v závěru setkání oběma fotografům kompliment Jáchym Topol.

JaM

Dveře německé literatury dokořán

Češi stále více objevují německé autory. Je to i díky programu *Das Buch*, který německé autory představuje. Právě v jeho rámci se návštěvníci veletrhu mohli setkat s mladou německou autorkou **STEFANII DE VELASCO**.

Sedmatřicetiletá rodačka z Oberhausenu žije rozkročená v multikulturním prostředí. Studovala etnologii a politické vědy v Bonnu, Berlíně i Polsku. Všechny tyto zkušenosti se odrážejí v její prvotině *Tygrí mlíko*, která u nás vychází v překladu Jany Zoubkové. „*Tygrí mlíko* je koktejl, který pijí hlavní hrdinky *Nina* a *Džamila*. Setkaly se na německém sídlišti, snaží se z dětství vykoučít do dospělosti a vyznat se ve světě v němž žijí, a ten není jednoduchý,“ nastínila autorka v krátkosti hlavní děj knihy, za niž byla loni nominována na Německou cenu za literaturu pro mládež. Příběh má totiž druhý rozměr, než jen tu více, tu méně problematické dospívání. Do života hrdinek zavane realita, v níž se Německo musí vypořádat s přistěhovalci, s jinými etniky. Džamilině rodině hrozí vystěhování a právě na pozadí této hrozby hlavní hrdinky prožívají své přátelství, které každou chvíli může politika rozetnout ve dvě. Tematika národnostních menšin je palčivá i u nás a o to více má kniha *Tygrí mlíko* k českým čtenářům blíž.

JaM

ČEŠTÍ LITERÁTI V EXILU

Jak se žilo a tvořilo českým autorům, které osud zavál za hranice naší vlasti? Na toto téma v sobotu hovořili **PETR BÍSEK, LUBOMÍR MARTÍNEK a JAROSLAV MAREK-VEJVODA** pod taktovkou Stanislava Broučka, autora několika projektů věnovaných právě otázkám exilu.

Setkání se neslo v duchu osobních vzpomínek. V první části zúčastnění vzpomínali na chvíle, které byly pro jejich odchod z vlasti klíčové, i na to, jak se poprvé ocitli v cizí zemi. „Nejprve jsem byl svářeč, ale to mi moc nešlo, tak jsem myl talíře v hotelu za tři franky na hodinu a poté jsem byl knihovníkem a třídícím balíků na poště. Pak jsem začal studovat na univerzitě v Bernu a konečně jsem se pomalu mohl začít věnovat tomu, co jsem chtěl skutečně dělat, tedy psaní,“ vzpomíná Jaroslav Marek-Vejvoda na své začátky ve Švýcarsku, které se stalo jeho novým domovem. „Dodnes si vzpomínám, jak jsem v kapse měl 180 dolarů, k tomu dva kufry se základními věcmi a vystupuji z lodí, která nás přivezla do Ameriky. Vůbec jsem nevěděl, co mám dělat,“ přidal své vzpomínky Petr Bísek, který zakotvil v Americe, kde dvacet let vydával krajanské noviny. Lubomíra Martinka zavál osud do Francie. „Přijel jsem tam 26. prosince a dobře si pamatuju, jak jsem se v tu chvíli bál co

bude.“ Druhá část setkání se nesla ve vzpomínkách na první tvůrčí kroky. „Hned jak jsem se dozvěděl o existenci nakladatelství Škvořeckého, poslal jsem tam první knížku. Z ní pak vznikl úspěšný film s Pavlem Landovským, který posbíral několik cen. Postupně jsem se stal českým spisovatelem v zemi, kde se mluví třemi jazyky a národ mluví jinak, než píše. Naprostě zmatení,“ říká s humorem Jaroslav Marek-Vejvoda. „Tehdy jsme byli všude vítáni, přinášeli jsme jiné kulturní pohledy, nový zá-

van. Další vlna exulantů, která do Francie přišla ze vzdálenějších států, jako například z Angoly, už to měla podstatně těžší. Podívám-li se zpětně, měli jsme vlastně jednoduché začátky,“ konstatoval Lubomír Martinek. Všichni zúčastnění se shodli na tom, že by je před lety takové vzájemné setkání nenapadlo ani v nejbujnějších snech. Nedoufali, že se někdy do vlasti vrátí. Rok 1989 to naštěstí změnil.

JaM

Egyptský román třetího tisíciletí

O svém literárním díle přijel do Prahy hovořit spisovatel a žurnalista **HAMDÍ AL-GAZZÁR**. Jedná se o autora, který i přesto, že patří k mladší generaci egyptských tvůrců, napsal již čtyři úspěšné romány.

Není to však jediný literární žánr, ve kterém káhirský autor vyniká. „Začínal jsem rozličnými divadelními hrami a televizními seriály,“ mluví o své spisovatelské kariéře al-Gazzár, „ale poté jsem se našel v povídkách.“ Přes povídky se autor dostal k dalšímu svému oblíbenému útvaru – básni. „Psal jsem stále kratší texty a nakonec jsem zjistil, že vše, co chci, dokážu vyjádřit ve čtyřverší.“ První sbírku vydal v roce 2012 a posluchačům z ní několik básní přednesl. Jaký je pro autora rozdíl mezi prózou a poezií? „V básni je třeba použít ta nejsilnější slova, aby autor dokázal vytvořit dojem na čtenáře,“ říká al-Gazzár, „ale slova mnohdy nevyjadřují to, co chceme. Literatura, na rozdíl od kinematografie, nemá dost silné prostředky pro vyjádření všeho.“

Jedna z otázek na spisovatele směřovala také na využívání hovorového jazyka v egyptské literatuře. Ačkoliv i egyptská arabština se objevuje v díle al-Gazzára, pro veršovanou tvorbu dle autora není vhodná. „Spisovný jazyk je pro mě nejpřesnější, protože cítím jemné rozdíly mezi slovy. Tyto nuance se liší v každém místě použití. Hovorový jazyk mnohé zobecňuje a nemyslím, že se hodí pro vyjádřování v básních.“

Hamdí al-Gazzár na závěr krátce pohovořil i o káhirském literárním festivalu, jenž spolu-

organizuje. Letos proběhl první ročník této akce, zaštiťované egyptským ministerstvem kultury. Pozvání do Káhiry přijal i držitel Nobelovy ceny za literaturu Orhan Pamuk a celý festival se setkal s diváckým úspěchem.

Na program volně navazovalo předčítání z autorových děl.

Akademie SFFH za rok 2014

Nejlepší SF

George R. R. Martin – Gardner Dozois – Daniel Abraham: Hon na lovc (Laser-books)

Nejlepší fantasy a horor

George R. R. Martin: Rytíř Sedmi království (Argo)

Cena za dlouholetou práci pro SF

Josef Pecinovský Jaroslav Veis, z. c.

Nejlepší původní čes. nebo slov. kniha
Vilma Kadlečková: Mycelium – Pád do temnot (Argo)

Kniha roku

Andy Weir: Marťan (Ikar)

Nejlepší překlad

Richard Podaný: Potopená města
Nejlepší dílo (domácího) výtvarníka
Tomáš Kučerovský: Excelsior, gentlemani!

Nejlepší povídka

Tomáš Bandžuch: Konec věku páry (Excelsior, gentlemani!)

Nadějný nováček / počín roku / zvláštní cena

Audiovydavatelství Walker & Volf
Nejlepší nakladatelství

Argo

Nejlepší povídková kniha

Michael Bronec – Martin Stručovský (eds.): Excelsior, gentlemani!

(Straky na vrbě)

Nejlepší časopis

XB-1

Výtvarné umění v zemi faraonů

Že Egypt není stát bohatý pouze na literární díla, mohli návštěvníci letošního veletrhu již zjistit při promítání řady filmů na stánku čestného hosta. Další z mnoha složek kultury své vlasti přijel do Prahy představit výtvarník a profesor umění na káhirské univerzitě **CHÁLID SURÚR**. Program moderovala Katarina Patrášová.

Jak se výtvarné umění proměnilo díky turbulentnímu roku 2011? „Víte, žádná revoluce neovlivní umění hned, ale spíše až se zpožděním,“ říká Chálid Surúr, „Proto je doopravdy revoluční graffiti – dokáže reagovat okamžitě. Toto lidové umění je mi velmi blízké proto, že vychází z nubijských tradic zdobení svých domů.“ Egyptský malíř je známý tím, že se často inspirovuje právě v nubijské kultuře. Není to však jediný zdroj jeho nápadů. „Vždy jsem se inspiroval také v dětských hrách a v barvách, které děti při svém kreslení používají,“ prohlašuje.

Surúr zavzpomínal i na začátky své kariéry: „Rodiče nechtěli, abych vystudoval výtvarné umění. Možná by snesli, kdybych se živil hudbou, ale tohle považovali za bláznovství. Mě však učarovalo malířství a Káhira.“

V dobách jeho studia byla egyptská kulturní scéna úzká a svázaná režimem. „Dříve platilo, že ‚umění rovná se stát‘. Ministerstvo kultury vlastnilo všechny galerie, a kdo nebyl součástí ‚establishmentu‘, ten nevystavoval,“ vypráví padesátiletý autor. „Dnes je situace jiná. Zlep-

šilo se instituční financování, objevilo se mnoho sponzorů jak z Egypta, tak ze Západu. Jen v Káhiře je nyní nějakých čtyřicet galerií. Když si dnes chci zorganizovat výstavu, je to vlastně docela snadné!“ dodává se smíchem egyptský malíř. OŠ

Čekám na sedmou fotografii

K 80. narozeninám fotografa **JANA SAUDKA** připravilo nakladatelství Slovart velkou monografii sestavenou z reprodukcí jeho fotek. Kniha byla představena na besedě, které se zúčastnil sám autor fotografií Jan Saudek, kurátorka Daniela Mrázková a majitel Slovartu Juraj Heger. Příslivěčná živelnost legendárního autora vnutila pořadu formát – celá prezentace se proměnila ve sled otázek, na které Jan Saudek s ochotou a neskryvanou radostí odpovídal. Zde je výběr z jeho dialogu s publikem i moderátory.

Kolik jste nafotil fotografií?

Šest až sedm. Každý skutečný fotograf za život nafotí šest až sedm opravdových fotek. Na sedmou ještě čekám.

Kolik žen jste v životě měl?

Ženu nelze mít. Slyšel jsem o kanibalovi, který si svoji ženu naporcoval a snědl. Ten ji skutečně měl. Ale jinak ženu nelze mít. Žena je jako mraky, obloha, řeka. To jsou živly, které nelze mít.

Mistře, jak jste spokojen s filmem „Fotograf“ a do jaké míry je to pravdivý příběh a do jaké míry je to fikce?

Základní motiv filmu, že na počátku je bohatý fotograf a chudá přítelkyně a na konci filmu bohatá přítelkyně a chudý fotograf, je pravdivý. Pak je tam několik scén, které hrají herci, ale přijdou mi, jako by to byl přímý přenos z minulosti v podání skutečných aktérů. Takže je tam několik reálných věcí a je jisté, že na těch bude obžalo-

ba stavět. Ale jinak je to fikce. Jedna známá mi dokonce řekla: Jeničku, ten ve filmu jste byl skutečně vy, ale vypadal jste tam líp.

O vašich fotografiích se s nadsázkou říká, že je to takové fotoalbum vaší rozvité rodiny. Pro koho je vlastně fotíte?

Já fotím pro ženy. Samozřejmě, muži si v mých fotografiích najdou ty prasárny, to je bez diskuze. Pro ně nejsem fotograf, ale pornograf. Ale to, o čem ty mé fotografie jsou ve skutečnosti, tak to v nich přečtou jenom ženy.

RaŠ

ČESKÁ DIASPORA

STANISLAV BROUČEK z Etnologického ústavu AV ČR a senátor **TOMÁŠ GRULICH** ze Stálé komise pro krajanů žijící v zahraničí představili návštěvníkům Světa knihy historii české diaspory.

„Důvody, proč Češi odcházeli do zahraničí, se v průběhu staletí měnily,“ řekl na úvod Stanislav Brouček. „První odcházeli kvůli víře, další pak za zemědělskou půdou, po válce a v 60. letech minulého století to bylo především z politických důvodů. Nyní Češi odcházejí za pracovními příležitostmi.“ Stejně tak, jako se různily důvody odchodu, měnily se i země, kam exulanti mířili. „Zpočátku se jejich cílem staly blízké evropské státy, ale usadili se i v severských zemích. V 19. století některé státy samy pobízely k vystěhování s nabídkou levné zemědělské půdy. Češi se tak ocitli například v Rusku nebo třeba v dnes tolik diskutovaném Banátu, kde česká komunita dodnes žije.“ Po hospodářské krizi a občanské válce zaměřilo mnoho Čechů také do Ameriky, kde bylo možné získat půdu k hospodaření. Češi tam založili řadu osad, měst a městeček s českými názvy. Na americké mapě najdete například Prahu, Brno, Velehrad a další. Krajanů objevíte ale třeba i v Jižní Americe, kde žil i Tomáš Bata, po němž se dodnes některá tamní městečka jmenují.

Senátor Tomáš Grulich připomněl, že i postoj Čechů ke krajanům se postupem let mě-

nil. „Po roce 1949 byl odchod za hranice trestným činem a byl tak prezentován, takže mnozí Češi měli vztah k exulantům deformovaný. Po revoluci se lidé zase negativně stavěli k odlivu odborníků, především z oblasti zdravotnictví.“ Otevřené hranice po roce 1989 naopak některé krajanů přivedly z emigrace zpátky domů. „Někteří však žili mimo domovinu příliš dlouho, zpřetrhali tu někdejší vazby, neměli tu už přátele, a tak, přestože stále berou Česko jako svou vlast, vrátili se do země, kde prožili většinu svého produktivního věku,“ přibližuje Tomáš Grulich příběhy některých krajanů. Následně pak ze své pozice v senátní komisi pro Čechy v zahraničí zhodnotil také vztah našeho státu ke krajanům. „Stát by měl s krajanů být v kontaktu, podporovat jejich spojení s domovinou a tady máme ještě co zlepšovat. Pro lepší komunikaci bychom v současné době potřebovali vytvořit samostatný orgán,“ vysvětloval. Za příklad bychom si dle něj měli vzít Slovensko, kde již všechny problémy týkající se komunikace s krajanů úspěšně vyřešili. Česko má v tomto ohledu tedy ještě co dohánět.

JaM

Cesty ke kořenům

V RÁMCI TÉMATU ČEŠI VE SVĚTĚ BYLY PŘIPRAVENY TŘI ZAJÍMAVÉ POŘADY POPISUJÍCÍ ŽIVOT A PŮSOBNÍ ČESKÝCH KRAJANŮ VE TŘECH ZEMÍCH, VE ŠVÉDSKU, ŠVÝCARSKU A RAKOUSKU.

Nový PŘÍSPĚVEK Radky Denemarkové

V sobotu odpoledne představila na veletrhu spisovatelka **RADKA DENEMARKOVÁ** poslední ze svých románů **Příspěvek k dějinám radosti**. Jedna z nejpřekládanějších současných českých autorek o díle diskutovala společně s germanistkou doc. Danou Pfeiferovou z Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

V sobotu odpoledne proběhl druhý z nich, na němž přítomní zhlédli dokument z cyklu České kořeny, věnovaný zemi helvetského kříže, jehož se osobně zúčastnila i spisovatelka **BLANKA KUBEŠOVÁ**, žijící ve Švýcarsku. „Rozhodně jsem nijak nejasala, nebyla jsem nijak nadšená, měla jsem spoustu povinností,“ přiznala své první pocity ve chvíli, kdy byla k natáčení přizvána „Až v okamžiku, co se podařilo České kořeny odvysílat v televizi, a byly přijaty takovou vlnou souznělosti, že mě pochybnosti spadly a já pochopila, že to byl úžasný záměr a že se zdařil.“ Celý projekt byl iniciován časopisem Český dialog, který vychází od roku 1990, v posledních třech letech se přesunul z tištěné podoby na web a představuje důležitý kontakt krajanů s Českou republikou. Martina Fialková z Českého dialogu charakterizovala dokument slovy: „Nejde nám o to vracet se do minulosti o čtyřicet, padesát let zpátky, kdy Češi odcházeli do emigrace. Chceme především představit současný život, to, co krajané dělají, o čem my tady doma málo víme, co představuje jejich vklad pro naši kulturu.“ A právě v tomto duchu se zmíněný dokument nesl. Blanka Kubešová po jeho zhlédnutí ještě představila svůj nejčerstvější literární počín, příběh židovské hrdinky z nacisty obsazeného Polska – Kapky šťestí a naděje.

SKANDÁL V KÁHIŘE

Budoucí arabisté si své studium jazyka přenesli i do umění. Hrají v arabštině divadlo – ačkoliv se jejich soubor paradoxně jmenuje Arabské ne divadlo. Zvolili si představení podle románu egyptského nobelisty **NAGIBA MAHFÚZE** Skandál v Káhiře a předvedli jej v sobotu večer přímo na veletrhu.

Revoluce v učebnicích

Elektronické knihy jsou v posledních letech stále diskutovanější. Nakladatelé jejich existenci nemohou přehlížet, naopak, měli by přemýšlet, jak se zapojit, jakou platformu pro své knihy zvolit. Příkladem jde nakladatelství Fraus, které se připojilo k platformě Flexibooks.

„Naše nakladatelství už před několika lety vyvinulo vlastní platformu, ale protože vývoj je rychlý, rozhodli jsme se nakonec přijmout spolupráci s platformou Flexibooks, která plně pokrývá naše potřeby a navíc přináší i zajímavé benefity. Můžeme knihy touto cestou nejen distribuovat ke čtenářům, ale dozvíme se i, kdo je naším cílovým zákazníkem, co ho zajímá, jaké má potřeby,“ řekla Radka Šmahelová z nakladatelství Fraus. „Jsme jediní, kdo poskytuje nakladatelům data o zákaznících. Jsou to pro jejich práci klíčové informace, mohou tak zlepšovat svou nabídku a to je i pro nás důležité,“ vysvětlil zástupce Flexibooks Antonín Chadima. „Jsme tu pro autory a nakladatele, chceme jim pomáhat. Nepodporujeme e-shopy s lacinými knihami, naopak chráníme data nakladatelů neprolomitelným šifrováním a navíc jim nabízíme, aby si prostřednictvím naší platformy prodávali knihy i sami, ze svého vlastního e-shopu.“ Na platformu Flexibooks se přidalo i nakladatelství Eduko. „Pro nás je tento systém velkým přínosem, protože naše učebnice každoročně aktualizujeme a elektronická platforma je pro takové úpravy ideální,“ vysvětluje Petr Klínský. Daniel Ševčík z nakladatelství Prodos ocenil,

že díky Flexibooks mohou snadno integrovat do svých titulů moderní prvky. „Je třeba vyjít vstříc učitelům, kteří pro výuku využívají moderní techniku. Stejně tak ji stále častěji využívají i žáci a my chceme jejich potřeby pokrýt. Je pro nás důležitá i již zmiňovaná zpětná vazba od zákazníků.“ Flexibooks se postupně vyvíjí podle potřeb nakladatelů. „Je otázkou, jestli by elektronická učebnice mohla časem nahradit i žákovský sešit. Tedy, jestli by si tam žák mohl zvýrazňovat text, podtrhávat. Také učebnice upravené pro učitele, kde by měli metodické poznámky, se nám jeví jako zajímavý prvek,“ vypočítával Petr Klínský. Zazněly ovšem i praktické připomínky a sice, že v případě výpadku wifi sítě, což není neobvyklý jev, by žáci, kteří by používali jen elektronické učebnice, nemohli pracovat. „Nebylo by od věci, kdyby takové učebnice nabízely i možnost, pracovat s nějakým obsahem offline,“ dodal Petr Klínský. Antonín Chadima z Flexibooks požadavkům nakladatelů naslouchal a dodal, že na některých již pracují. „Snažíme se všechny požadavky vzít v potaz. Učebnice pro učitele již připravujeme. Chystáme také propojení se školským vzdělávacím systémem, což, jak doufám, bude pro školy velmi zajímavé. Naše učebnice již obsahují i testovou složku a bude toho samozřejmě ještě víc,“ dodal Antonín Chadima. Soudě dle této diskuse, se v nejbližších letech dočkáme revoluce ve výuce, v níž budou elektronické učebnice hrát prim.

JaM

À na závěr něco z egyptské kuchyně

EGYPTSKÁ MUSAKA

- Oloupaný a nakrájený lilek na kroužky (o tloušťce přibližně 1 cm) – 500 g
- Nakrájená sladká zelená paprika (proučky také silné cca 1 cm) – 250 g
- Oloupaná nakrájená rajčata – 500 g
- Nakrájená pálivá paprika – 2 ks
- Drcený česnek – 4 ks
- Rajčatový protlak – 1 lžice
- Rostlinný olej – 1 lžice
- Bílý ocet – 1 lžice
- Sůl asi 1/2 lžičky – přizpůsobit individuálně podle chuti
- Černý pepř – špetka
- Cukr 1/4 lžičky

Příprava:

Oloupaný a nakrájený lilek spolu s paprikami osmahneme na oleji. Pak vyjmeme na talíř a osmahneme česnek jen lehce do zesklovatění, aby nezhořkl. Přidáme ocet, rajčata, rajčatový protlak, sůl, pepř a cukr. echáme vařit asi 10 minut až směs zhoustne. Pak přidáme osmažený lilek spolu s paprikami a zamícháme.

Servírujeme s chlebem nebo s hranolky. Můžeme konzumovat i za studena.

Tip: Protože lilek saje hodně oleje, necháme plátky nejdříve dobře oschnout a nebo osušíme v troubě. Teprve pak smažíme.

BASBUSA

Těsto:

- 500 g krupičky
- 1 lžička kypřicího prášku
- 150 g cukru
- 500 g bílého jogurtu
- 200 g másla
- 2 lžíce mléka

Qatr – poleva:

- 200 g cukru
- 200 ml vody
- 2 lžičky citronové šťávy

Příprava polevy:

Všechny ingredience přivedeme k varu, dobře promícháme a za občasného míchání povaříme ještě asi 10 minut, až směs zhoustne.

Příprava těsta:

Máslo utřeme s cukrem do pěny, přidáme mléko a jogurt. Krupičku smícháme se lžičkou kypřicího prášku a pak postupně vmícháme do směsi s jogurtem. Dobře promícháme. Do máslem vytřeného pekáčku rozprostřeme směs tak, aby byla po celé ploše stejně vysoká.

Dáme na 15 minut do lednice. Pak vyndáme a pokrájíme přímo v pekáčku malé kousky asi po 5 cm. Ty pak pečeme v troubě vyhřáté na 180 °C asi 20 minut. Vyndáme z trouby, zalijeme polevou (qatrem) a necháme vychladnout.

Randa Dughmouch, Egypt

SVĚT KNIHY PRAHA

2016

12.–15. 5.

Těšíme se na vás

Výstaviště Praha Holešovice

BOOKWORLD.CZ

SVETKNIHY.CZ

